

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Olivera Milošević i Zlata Kureš, na sednici održanoj 27. 2. 2025. godine jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstom „Ko stoji iza studentskih protesta”, objavljenim 21. decembra 2024. godine, portal „Alo.rs”

1.prekršio je tačke 2 i 3 Poglavlja I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara i novinarki Srbije o obavezi novinara/novinarki da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i odredbu po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi kleveta i glasina,

2.prekršio je tačku 3 Poglavlja III (Odgovornost novinara/novinarki), po kojoj su novinari/novinarke, pre svega, odgovorni javnosti. Tu odgovornost ne smeju da podrede interesima drugih, a posebno ne interesima izdavača, korporacija, vlada i drugih državnih organa,

3.prekršio je tačku 1 Poglavlja V (Poštovanje dostojanstva), po kojoj novinari/ novinarke ne smeju da diskriminišu, između ostalog, na osnovu rase, pola, roda, starosti, ličnih svojstava, seksualne orijentacije, jezika, vere, političkog i drugog mišljenja, nacionalnog ili društvenog porekla,

4.prekršio je i tačku 3 Poglavlja VIII (Odnos prema izvorima) o obavezi novinara/novinarki da konsultuju više izvora.

Nalaže se portalu „Alo.rs“ da odluku objavi u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Igor Bandović, direktor Beogradskog centra za bezbednosnu politiku podneo je žalbu zbog teksta kojim je, po njegovom mišljenju, prekršeno više tačaka Kodeksa iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Nezavisnost od uticaja, Poštovanje dostojanstva ličnosti i Upotreba časnih sredstava. U žalbi je naveo da su u tekstu iznete neproverene tvrdnje o pojedincima, među kojima je i on, a koji su navodno organizatori studentskih protesta, povezujući ih sa određenim nevladinim organizacijama finansiranim iz inostranstva. Ove tvrdnje nisu potkrepljene pouzdanim izvorima, niti verifikovanim informacijama, čime se krše principi

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

tačnog i nepristrasnog izveštavanja. “Nazivajući nas ‘crnom trojkom’ i insinuirajući naše zle namere bez pružanja dokaza, članak podriva moje lično i profesionalno dostojanstvo. Objava koristi insinuuacije i neproverene informacije kako bi narušila moj ugled i motiv”, ističe, između ostalog, u žalbi.

U odgovoru na žalbu advokat redakcije istakao je da su svi navodi žalioca neosnovani, jer nije dokazao da je u spornom tekstu objavljena i jedna neistinita informacija. Štaviše, većina žalbenih navoda predstavlja žaliočevo mišljenje o motivima za sastavljanje spornog teksta, a ne činjenične tvrdnje kojima se ukazuje na konkretne povrede Kodeksa novinara Srbije. U spornom tekstu, kako ističe, nije objavljena nijedna uvredljiva informacija. Nije nečasno biti označen kao lider nevladine organizacije koji na medijima govori protiv aktuelne vlasti. Prilikom sastavljanja i objavljivanja spornog teksta, autor i glavni urednik medija „Alo.rs“ nisu se služili bilo kakvim nečasnim sredstvima u nameri omalovažavanja žalioca. Naprotiv. sporni tekst sastavljen je u skladu s pravilima novinarske profesije i predstavlja kritičko mišljenje o žaliočevom ponašanju u političkom životu.

Komisija za žalbe je, razmatrajući primedbe urednika na drugu žalbu razmatranu na istoj sednici, prihvatila da je tekst objavljen pre stupanja na snagu novog Kodeksa novinara i novinarki Srbije, te nije razmatrala prekršaje tačaka (poput one o nenanošenju štete dostojanstvu i ugledu ličnosti), koje nisu važile u vreme objavljivanja teksta. Prekršene odredbe su u ovom odluci navedene po važećem Kodeksu, budući da su identične onima koje su postojale i ranije. Nekadašnja tačka 1 poglavlja IV sada je podeljena u dve tačke, tačku 3 poglavlja III i tačku 1 poglavlja V.

Kad je reč o sadržaju teksta, po oceni Komisije za žalbe, tendenciozan je, zlonameran, politički intoniran i u suprotnosti sa osnovnim profesionalnim standardima koji prodrumevaju tačno, objektivno i nepristrasno informisanje u javnom interesu. Suprotno tvrdnjama advokata da u tekstu nema uvredljivih informacija, niti je cilj bio omalovažavanje žalioca, Komisija veruje da cilj jeste bio diskreditacija podnosioca žalbe, a ne informisanje javnosti. Tekst, po oceni Komisije, prelazi granicu prava na kritičko mišljenje nečijeg rada, jer ničim u tekstu nisu potkrepljene tvrdnje da Bandović zaista radi to za što je „kritikovan“.

Tekst je napisan bez ijednog materijalnog dokaza ili činjenice koja bi potvrdila kvalifikacije poput onih da „upravlja studentima kao marionetama” i da je član „crne trojke”. Portal se poziva samo na “dobro obaveštene izvore”, koji nisu proverljivi i na tvrdnje predsednika Srbije Aleksandra Vučića (koji zapravo ne pominje žalioca), bez ikakvih daljih pokušaja da se ovi navodi bilo čime potkrepe ili potvrde, kao ni da od samog Bandića dobiju bilo kakvu izjavu ili komentar u vezi sa iznetim tvrdnjama.

Komisija je zaključila i da su spornim tekstom prekršene odredbe koje se odnose na obavezu pravljenja jasne razlike između činjenica, pretpostavki i nagađanja, kao i na zabranu objavljivanja neosnovanih optužbi, kleveta i glasina. Kodeks obavezuje novinare da sa

dužnom pažnjom provere sve činjenice, da konsultuju relevantne izvore i da nepristrasno izveštavaju o svim važnim događajima, a posebno o političkim i društvenim.

Komisija podseća i da su novinari/novinarke dužni da rade u javnom interesu i da, u skladu sa profesionalnim normama, objavljuju činjenice neophodne građanima da donose informisane odluke, a ne da diskriminišu ljude po bilo kom osnovu. U ovom slučaju, članovi Komisije ocenjuju da je Igor Bandović diskriminisan na osnovu mišljenja, budući da se u tekstu insistira na tome da je on “na antisrpskim medijima” često govorio protiv iskopavanja litijuma u Srbiji, zagovarao nezavisno Kosovo i propagirao tezu da predsednik Vučić “priprema zemlju za uvođenje sankcija Rusiji”.

Komisija ponovo ukazuje i na to da je ovako neodgovorno „izveštavanje“ opasno i po bezbednost ljudi koji su na ovaj način označeni kao saradnici stranih tajnih službi, koji rade na destabilizaciji države.

Beograd, 27. 2. 2025.

Predsedavajući

Zlatko Čobović